

Ainekava

Eesti keel III kooliaste

Klass: 9.	Tunde nädalas: 2
-----------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle [lisa nr 1](#) ning põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus

Põhikooli keeleõpetuse eesmärgiks on tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Eesti keele valdamine on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ja keeleteadlikkus.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;
- loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondadest ja allikatest;
- kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitus, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;
- kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;
- väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;
- omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

Hindamine

Eesti keele õppimisel hinnatakse õpilase suulist ja kirjalikku suhtlust, tekstide analüüsi ja mõistmist, tekstiloomet, keeleteadmisi. Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloomet osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis. Hinnatavad tööd hõlmavad suulisi ja kirjalikke tegevusi, individuaalset, paaris- ja rühmatööd. Hinnatakse rakenduslikke tekste ja harjutusi, ainealaseid kontrolltöid, analüüsi- ja tõlgendusülesandeid.

Õpitulemused	Õppesisu Mida õpetajad õpetavad, mida õpilased õpivad? (teemade lühikirjeldus)	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud Kuidas toetatakse üldpädevuste saavutamist? Milliseid läbivaid teemasid käsitletakse? Millised on lõimingu võimalused? <i>Õpioskuste kujundamine.</i>
Suuline ja kirjalik suhtlus Õpilane:		
Osaleb erinevates suhtlusolukordades avalikus ruumis, sh veebis.	Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Suhtlejate rollid ja rollidest lähtuvad keelevalikud.	
Oskab oma seisukohti väljendada eri kanalites ja vormides.	''	
Märkab suulistes ja kirjalikes tekstides tehtavaid keelevalikuid, analüüsib neid.	Keeleviisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Ametlik ja mitteametlik suhtlus.	
Tunneb eesti keele suhtlustavasid, märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevalikuid.	Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine.	
Kirjeldab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelisi eripärasid ja rakendab neid.	Ametlik ja mitteametlik suhtlus. Suhtlejate rollid ja rollist lähtuvad keelevalikud.	
Esitab kuuldu ja loetu meediateksti kohta eri liiki küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid.	Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Autorile viitamine.	
Võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku.	''	

Valdab vestlusvõtteid: algatab vestluse, arendab teemat, väljendab eriarvamust viisakalt.	Eestlasele omane asjalikkus suhtluses: meilivahetuses, suulises suhtluses. Sõnumi viisakus ja otsekoheus, liigsõnalisuse vältimine, sobivad keelevalikud.	
Teksti vastuvõtt Õpilane:		
Tunneb peamisi keelevaldkonna teabeallikaid.	Keelevaldkonna teabeallikate uurimine, kasutamine.	
Koostab veebiotsingutel päringuid, kasutab saadud teavet eesmärgipäraselt.	Veebist teabe otsimine erinevaid päringuid kasutades, keelevaldkonna teabeallikate kasutamine, leitud teabe kriitiline hindamine. Teabe talletamine, kõrvutamine ja süstematiseerimine ning kasutamine suhtluses.	
Hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa.		
Võtab vastu segatekste: seostab sõnalise ja pildilise ning helilise teabe.	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Segateksti vastuvõtt.	
Teeb kasutatud keelevahendite kohta järeldusi ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.	Peamised keelelised mõjutamisvõtted ja kujundid kõnes.	
Oskab tekste võrrelda. Osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud. Suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada.	Kriitiline lugemine.	
Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid hinnangu väljendamist kirjeldades ja autori hoiakutega seostades.	Hinnangu väljendusvahendite analüüs arvamusalustes tekstides: hinnangu väljendamine arutledes. Modaalusus, saateverbid alusteksti, autorit viidates.	

Analüüsib kõnet, eristab kõne osi, kirjeldab kõne eesmärki, leiab kõnest teabe, autori seisukoha.	Kõnede analüüs: pidulik kõne ja veenmiskõne. Kõnede ülesehitus, eesmärk. Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe leidmine ja kõneleja seisukohtade sõnastamine, kõnest kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Kõne kohta arvamuse avaldamine.	
Tekstiloom Õpilane:		
Määratleb enne kirjutamist suhtluseesmärgi ja valib sellele vastavad keelevahendid enda teksti.	Suhtluseesmärgi määratlemine enne kirjutamist. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtlejate rollile, valdkonnale ja eesmärgile.	
Koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valdab teksti ülesehituse põhimõtteid, sobivaid keelevahendeid, ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid.	Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, selgitus, põhjendus, järeldus. Näite toomine alustekstidest ja enda kogemusest. Enda kogemuse ja alusteksti sidumine lõigus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa tervikuks sidumine.	
Väljendab hinnaguid, seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutab selleks vajalikke keelevahendeid.	Hinnangu väljendamine arutledes. Modaalsus, saateverbid alusteksti, autorit viidates.	
Esineb suuliselt ja peab kõnet.	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne ülesehitus ja elemendid: tervitus, retoorilised võtted. Ettekande koostamine ja esitamine.	
Oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liiki tarbetekste (elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) ja neid korrektselt vormistada.	Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.	

<p>Toimetab enda tekste tagasiside põhjal, kasutab teksti tagasisidestades õpitud keeleteadmisi.</p>	<p>Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti arvestamine sobiva kujundi valikul.</p>	
<p>Keeleteadlikkus Õpilane:</p>		
<p>Väärtustab eesti keelt kui riigikeelt, kirjeldab kirjakeele kujunemist, keelekorralduse ja keelehoole põhimõtteid, mõistab üldjoontes keeleseaduse olemust.</p>	<p>Eesti kirjakeele kujunemine. Keeleuuendus ja keele areng, keelekorraldus ja keelehoole Eestis. Eesti keeleseadus.</p>	
<p>Teab ja rakendab õigekirja aluseid ja põhireegleid, leiab õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit.</p>	<p>Õigekirja kordamine. Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad, võrdevormid, võõrsõnad. Kokku- ja lahkukirjutamisreeglid. Algustäheõigekiri. Konteksti arvestamine algustähe valikul. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Pealkirja, nime ja nimetuse erinevus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.</p>	
<p>Kirjeldab keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis kasutatud keelendite tähendusvarjundeid.</p>	<p>Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid tekstis. Fraseologismid, nende stiilivärving. Keeleallikate kasutamine sõna stiilivärvingu leidmiseks.</p>	
<p>Kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide üldehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära.</p>	<p>Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited ja nende funktsioon. Sõna ehituse analüüs.</p>	

Tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides ja kasutab enda tekstides.	Modaalsus ja hinnangu väljendamine teiste ja enda tekstis. Määrsõnade, rõhumäärsõnade tähendusvarjundite võrdlemine ja valimine vastavalt lausekontekstile.	
Kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides.	Lausete ühendamise võtted, tekstisidusus.	